

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

دستورالعمل اجرایی

مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار

معاونت آموزش

دفتر راهبری اجرای آموزش

دی ماه ۹۸

فهرست مطالب

- مقدمه ۲
- هدف: ۳
- ماده ۱- تعاریف کاربردی در فعالیت و راهبری مراکز ۳
- ماده ۲- بسترهای قانونی برای توسعه کسب و کارهای کار آفرینانه: ۴
- ماده ۳- جامعه هدف مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار: ۴
- ماده ۴- شرایط راه اندازی/ شروع فعالیت مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار : ۵
- ماده ۵- فرآیند درخواست راه اندازی/ شروع فعالیت مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار : ۵
- ماده ۶- فرآیند اجرایی مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار : ۵
- ماده ۷- منابع مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار : ۶
- ماده ۸- نظارت ۹

اشتغال در کشورهای در حال توسعه و پرجمعیت، از جمله مسائل مهم و اساسی است که تمام جوانب و ارکان جامعه را تحت الشعاع قرار می دهد. مقوله‌ی اشتغال و بیکاری از جمله موضوعات مهم اقتصادی کشورها از جمله ایران است چنانکه در بالاترین سند ملی ایران بعد از قانون اساسی، جامعه ایرانی در افق چشم انداز ۱۴۰۴ جامعه ای دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی با تاکید بر جنبش نرم افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال تعریف شده است (سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴). شناسایی عوامل مختلف بیکاری، خصوصیات بیکاران و تقسیم بندی آنها منجر به کشف روشهای پیشگیرانه و اصلاحی برای هر یک از گروهها خواهد شد. کارآفرینان و دانش آموختگان، بخش مهمی از بیکاران را شامل می شوند که بعضاً فاقد امکانات و سرمایه‌ی کافی برای تحمل ریسک دوران ابتدایی ایجاد اشتغال و خوداشتغالی می باشند.

علیرغم تلاش های فراوان انجام شده جهت تاثیر آموزش های مهارتی در به حداقل رساندن نرخ بیکاری مهارت آموزان، بیکاری همچنان مهم ترین چالش کشور است همین چالش؛ سازمان را بر آن داشت تا با نگاهی عمیق تر به نتایج دوره‌های آموزشی حوزه کارآفرینی در استانها، طرح ایجاد مراکز آموزش مهارت‌های کسب و کار را به عنوان راهکار برون رفت از چرخه افزایش تعداد جویندگان کار، ارائه نماید.

امروزه در تمام دنیا اکثر مشاغل جدید از طریق شرکت های نوپایی بوجود می آیند که کالاها/خدمات جدیدی را به بازار رقابتی عرضه می کنند. داشتن رویکرد نظام مند و پیاده سازی یک زیست بوم، آن هم به شکلی پویا، کارآمد و پایدار می تواند در راستای افزایش نرخ اشتغال و کارآفرینی عمل کند.

درهمین راستا به منظور انسجام بخشی به فعالیت‌های مرتبط استارت‌آپی برای کسب مهارت های لازم کارآفرینی و متعاقباً ورود به بازار اشتغال و کسب و کار کشور، این دستورالعمل اجرایی با عنوان «مراکز آموزش های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار» تهیه شده است که تمامی فرآیند کارآفرینی از شکل گیری ایده تا مرحله ورود به بازار در این مراکز مورد توجه است همچنین موقعیتی جهت شناسایی کارآفرینان بالقوه و تیم کاری آنان، امکان بررسی ایده ها، ارائه خدمات آموزشی کارآفرینی و مهارتی، مشاوره، فضای کاری، منتورینگ، تامین مالی دوره نوزادی و نوپایی تا مرحله ورود به بازار و جذب سرمایه گذار را فراهم می نماید. از این رو سازمان علاوه بر تقویت و توسعه ی این مراکز در برنامه های میان مدت خود از مراکز برتر در این حوزه به عنوان دپارتمان های تخصصی مرکز تربیت مربی استفاده خواهد نمود.

هدف:

هدف اصلی فعالیت مراکز آموزش‌های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار، توسعه اجرای طرح کارآفرینی مهارت بنیان و پرورش کارآفرینان مولد و ایجاد اشتغال پایدار از طریق بسترسازی برای ایجاد کسب و کارهای پُررشد در اکوسیستم بهبود یافته و کارآفرینانه استانها می‌باشد.

اهداف عملیاتی: هدایت مهارت آموزان و کمک به کارآفرینان بر پایه سه فرایند اصلی:

الف) مشاوره شغلی و آموزشی (پردازش ایده و داوری، تیم سازی، خدمات فنی و کارآفرینانه و ...)

ب) شناسایی توانمندسازها و آشنایی با شرکتهای موفق، انکوباتورها، کسب و کارهای پلتفرمی.

ج) تجاری سازی ایده ها با تکیه بر ظرفیت های سرمایه گذاران بخش خصوصی و نهادهای پشتیبان و حامی ایده های خلاق و نوآور.

ماده ۱- تعاریف کاربردی در فعالیت و راهبری مراکز:

۱-۱- مراکز آموزش‌های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار: مکانی برای یادگیری علوم روز کسب و کار، ارائه مشاوره های تخصصی به کسب و کارهای سنتی که علاقه مند به بروزرسانی خود هستند و نیز کسب و کارهای نوپا، تربیت افراد و بنگاه های کارآفرین می باشد که در این دستورالعمل به اختصار مرکز کسب و کار گفته می‌شود.

۱-۲- استارت‌آپ: یک سازمان موقت است که با هدف یافتن یک مدل کسب و کار تکرار پذیر و مقیاس پذیر به وجود آمده است.

۱-۳- کارآفرین: فردی است که با تکیه بر نوآوری، تشخیص فرصت‌ها و پذیرش مخاطره، ارزش جدید اقتصادی/اجتماعی به وجود می آورد.

۱-۴- شتاب‌دهنده: به عنوان موسسات و مراکز پشتیبان کسب و کارهای نوپا و کارآفرینان هستند و عمده خدمات آن تامین فضای اداری، ارائه مشاوره های کسب و کار به وسیله مربیان و مشاوران خود، آموزش و برگزاری کارگاه، شبکه های ارتباطی، تامین سرمایه و ... می باشد.

۱-۵- کارآفرینی: فعالیت مخاطره پذیری است که هسته اصلی نوآوری در مدیریت کسب و کار، خدمت، فرآیند و محصول بوده و نتیجه آن دستیابی به ارزش افزوده بالا، رقابت پذیری، تحصیل ثروت و ایجاد اشتغال مولد است.

۱-۶- سرمایه گذار خطرپذیر: شخص حقیقی، شرکت یا سازمانی است که در راستای حمایت از کارآفرینی و تحقق طرح تجاری، پشتیبانی مالی انجام می دهد.

۱-۷- منتور (هدایتگر): فردی است با تجربه و آگاه به حوزه کسب و کار، دارای سابقه کارآفرینی و ارتباطات قابل توجه که تجربیات حرفه ای و دانش تخصصی خود را به استارت‌آپ ها انتقال می دهند.

۱-۸- مرکز رشد (انکوباتور): محلی برای استقرار شرکت‌های دانش‌بنیان نوپا و تازه تاسیس است که مراحل پیش رشد (۶ ماه تا ۹ ماه) و دوره رشد (۳ تا ۵ سال) را پشت سر می گذارند و ویژگی‌های عمومی فضای تسهیل کننده کسب و

کار همچون انعطاف‌پذیری، دسترسی آسان و سریع به زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی، خدمات و مشاوره‌های عمومی با نرخ دسترسی بالا را دارند و دارای انواع مراکز رشد صنعتی، مراکز رشد دانشگاهی، مراکز رشد مجازی، مراکز رشد بین‌المللی می‌باشند.

۹-۱- **فرشتگان کسب و کار:** اشخاصی هستند که با ورود خود به یک استارت‌آپ، به غیر از امید و تجربه، شبکه افراد و سرمایه نیز می‌آورند. تفاوت آنها با سرمایه‌گذاران معمولی در ریسک‌پذیری بالا، نوع مشارکت آنها و میزان زمانی است که بر روی استارت‌آپ می‌گذارند.

۱۰-۱- **اکوسیستم:** مجموعه‌ای از افراد، سازمان‌ها، روش‌ها، قوانین، رویدادها و تمامی اجزاء مرتبط که در یک محدوده جغرافیایی با لحاظ نمودن مزیت نسبی و با تمرکز بر فعالیت‌های کارآفرینی، اقدام به خلق ارزش‌های مضاعف، رشد اقتصادی و بالابردن بهره‌وری می‌کنند.

۱۱-۱- **کوچینگ:** کوچینگ یک همکاری و مشارکت بین کوچ که گاهی با عنوان مربی یا رهیار نامیده می‌شود و مراجعه کننده است که با استفاده از آن، مراجعه کننده با استفاده از تفکر عمیق و خلاق خود، توانایی شخصی و حرفه‌ای خویش را افزایش میدهد.

ماده ۲- بسترهای قانونی برای توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه:

- ✓ شورای عالی اشتغال - مصوبه ۵۸ - تصویب نقشه توسعه کارآفرینی کشور.
- ✓ سند راهبردی نخبگان کشور - راهبرد کلان ملی ۲ - توانمندسازی اجتماعات نخبگانی.
- ✓ بند (ت) ماده ۱۱ - قانون بهبود محیط کسب و کار.
- ✓ ماده ۲۴ - برنامه ششم توسعه.
- ✓ جزء ۳ بند (ج) ماده ۴۸ - برنامه ششم توسعه.
- ✓ تبصره ۱۸ - قانون بودجه سال ۹۸.
- ✓ طرح نوآفرین - مصوبه ۹۸/۳/۱ هیات وزیران.

ماده ۳- جامعه هدف مراکز آموزش‌های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار:

- مشمولین طرح کارآفرینی مهارت بنیان
 - کارآفرینان بالقوه و افراد دارای ایده استارت‌آپی
 - مدیران، صاحبان و کارکنان کسب و کارها
 - دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهها
 - عموم افراد علاقه مند به کسب و کار اعم از نوپا و یا سنتی
- ** مهارت آموزان سازمان و کارآموزان المپیاد مهارت در شرایط یکسان با سایر گروه‌های فوق‌الاشاره در اولویت پذیرش این مراکز می‌باشند.

ماده ۴- شرایط راه اندازی/شروع فعالیت مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار:

اداره کل متقاضی مرکز کسب و کار، لازم است دارای شرایط عمومی زیر باشد:

- ۱- دارای حداقل ۲ کارگاه تخصصی در مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان متقاضی مرکز کسب و کار مطابق با اکوسیستم کارآفرینی شهرستان/استان و دارای رتبه برتر از سطح متوسط در طرح اعتبار سنجی مراکز آموزشی باشد.
 - ۲- توانایی جذب کوچ، منتور، سرمایه گذاران، صندوق های ریسک پذیر، تامین کنندگان مالی لازم (نظیر صندوق کارآفرینی امید، صندوق های پژوهش و فناوری، بانک ها و موسسات مالی و اعتباری و) در محل ایجاد مرکز کسب و کار و تنظیم قراردادها/تفاهم نامه های مربوطه را داشته باشد.
 - ۳- فراهم نمودن امکان حضور مستمر ۲ نفر مشاور با مدرک کارشناسی ارشد و ۳ سال سابقه کار یا کارشناسی و ۵ سال سابقه با اولویت رشته های تحصیلی/مهارتی مرتبط در مرکز.
 - ۴- دارا بودن حداقل دو نفر مربی کارآفرینی که دوره های بازآموزی مرکز تربیت مربی و پژوهشهای فنی و حرفه ای کرج را گذرانده باشند.
- ** امکان استفاده از ظرفیت مربیان خارج سازمانی با ویژگی فوق براساس ضوابط و مقررات وجود دارد.

ماده ۵- فرآیند درخواست راه اندازی/شروع فعالیت مراکز آموزش‌های کار آفرینی و مهارت‌های کسب و کار:

مراحل درخواست مرکز به شرح ذیل می باشد:

- ۱- اعلام درخواست اداره کل، مبنی بر راه اندازی / شروع فعالیت مرکز و ارسال صورتجلسات شورای گسترش استان به ستاد.
 - ۲- بررسی درخواست و شرایط کلی اداره کل و اعلام موافقت اصولی توسط معاونت آموزش به منظور تخصیص مجوز فعالیت مرکز کسب و کار.
 - ۳- اعطای مجوز فعالیت مرکز در استان توسط شورای گسترش سازمان براساس فرمت مربوطه.
 - ۴- معرفی یکی از کارشناسان توانمند و مجرب در حوزه کارآفرینی مرکز به منظور شناسایی و ارتباط با منتورها و استارتاپ های موفق.
 - ۵- اعطای دسترسی به سامانه الکترونیکی، پذیرش، نظرسنجی، مشاوره و رهگیری ایده های پیشنهادی و تجاری شده (در پورتال سازمان توسط دفتر فناوری‌های نوین آموزشی طراحی و مستقر خواهد شد).
- ** در صورتیکه برخی از مراکز آموزش فنی و حرفه ای، یک یا دو کارگاه خود را به آموزش های کسب و کار و کارآفرینی اختصاص داده باشند، شایسته است با مراکز کسب و کار در سطح آن استان بعنوان مراکز معین هماهنگی های لازم را معمول نمایند.

ماده ۶- فرآیند اجرایی مراکز آموزش‌های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار:

خدمات این نوع مراکز به مهارت آموختگان کارآفرینی و دارندگان ایده های نو استارت‌آپی متقاضی حضور در کارگاه‌های مرکز در دو دسته آموزش‌های (تخصصی کارآفرینی و آموزش‌های مهارتی) به شرح ذیل می باشد:

- ۱- پذیرش متقاضیان حضور در کارگاه‌های کسب و کار و کسب و کارهای نوپا
- ** تیم‌های دارای ایده از طریق رویدادهای کارآفرینی نظیر مسابقات ایده یا طرح کسب و کار، اردوهای کارآفرینی و نظایر آن ایده‌های خود را مطرح و توسط شتاب‌دهنده‌ها، انکوباتورها (مراکز رشد) و یا پارک‌های علم فناوری هدایت خواهند شد.
- ۲- تامین مربی (سازمانی و خارج سازمانی) و منتورهای واجد شرایط.
- ۳- درج محتوای دوره با عنوان طرح و ایده منتخب در بخش محتوای ویژه توسط مربی کارگاه و تایید آن توسط مربی منتخب مرکز.
- ۴- امضاء و مبادله قرارداد با تیم متقاضی.
- ۵- درج دوره‌های تعریف شده در پورتال سازمان.
- ۶- ثبت نام اعضای تیم در پورتال سازمان.
- ۷- تعامل با سازمانها / نهادها/ و شرکت‌های دولتی و خصوصی به جهت حمایت از کارآفرینان بعنوان سرمایه‌گذار و معرفی مراکز رشد (انکوباتورها) به گروه‌های هدف.
- ۸- دریافت و بررسی ایده‌های نو از کارآفرینان.
- ۹- ارائه مشاوره و پرورش ایده‌ها.
- ۱۰- کمک به تجاری‌سازی ایده‌های ناب و موفق.
- ۱۱- پیگیری اشتغال‌های ایجاد شده به سبب ایده تجاری شده.
- ۱۲- مشمولین طرح کارآفرینی مهارت بنیان جهت بهره‌برداری از خدمات آموزشی مراکز کسب و کار در اولویت قرار گیرند.

ماده ۷- منابع مراکز آموزش‌های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار:

الف) منابع انسانی:

- (۱) رییس مرکز (۲) کارشناس مشاوره مرکز (۳) شتاب‌دهنده‌ها (۴) کانونهای کارآفرینی (۵) مربیان کارآفرینی (۶) منتورها (هدایت‌گرها) (۷) کارآفرینان موفق (۸) مهارت آموختگان (۹) سرمایه‌گذاران خطرپذیر (پشتیبان)
 - (۱۰) فرشتگان کسب و کار (پشتیبان) (۱۱) نمایندگان کانون‌های کارآفرینی و مراکز مشاوره شغلی
- رییس مرکز علاوه بر مسئولیت مدیریت بر فعالیت مرکز، پیگیری موارد ذیل را برعهده دارد:
- ۱- شناسایی کارآفرینان و ایده‌های نو مرتبط با هر یک از دوره‌های کارآفرینی در حال تدریس در کارگاه آموزش کارآفرینی و مورد نیاز بازارکار با بهره‌گیری از فعالان بخش کارآفرینی.

- ۲- پیگیری جهت تدوین و بروز رسانی استانداردهای آموزش مشاغل و شایستگی‌های شناسایی شده مطابق با نیاز بازار جهانی و تغییرات فناوری با تاکید بر طراحی آن با فرمت استاندارد شغل.
- ۳- هدایت ایده ها به سمت مشاغل پایدار.
- ۴- ایجاد شرایط جهت بازدید کارآفرینان از استارت‌آپ ها و شرکت های فعال کارآفرینی و ...
- ۵- مسئولیت نظارت بر درآمدها و هزینه های مرکز.
- ۶- هماهنگی و تعریف وظایف و فعالیت‌های منابع انسانی فعال در مرکز.
- کارشناس مشاوره مرکز قبل از ورود مهارت آموختگان دوره کارآفرینی به مرکز به آنها مشاوره و راهنمایی لازم می‌دهد.

(ب) استانداردهای مهارتی و محتوای آموزشی مرکز: استانداردهای آموزشی کارآفرینی و مهارتی، مقالات و کتابها، قوانین و مقررات، تجربیات منتورها، کارآفرینان موفق، مربیان داخل و خارج سازمانی و مشاوران از منابع دانشی مورد استفاده مرکز آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار می باشد. استانداردها و شایستگی های موجود در صورت نیاز قابل بازنگری و بروز رسانی بوده و تدوین محتوای جدید براساس نیاز خواهد بود.

❖ استانداردهای مهارتی:

ردیف	عنوان استاندارد	ردیف	عنوان استاندارد
۱	کارآفرینی در شرکت های دانش بنیان	۱۰	مدیر ارشد کسب و کار MBA
۲	کارآفرینی با رویکرد KAB (سطح مقدماتی)	۱۱	شناسایی اصول راه اندازی کسب و کارهای متوسط و کوچک (SME)
۳	کارآفرینی با رویکرد KAB (سطح تکمیلی)	۱۲	شناسایی اصول نوآوری باز در کسب و کارهای نوآورانه
۴	کارآفرینی با رویکرد KAB (سطح کامل)	۱۳	کارآفرین
۵	راه اندازی کسب و کار به روش Lnsie	۱۴	آماده شدن برای راه اندازی کسب و کار نوآورانه
۶	مدیر کسب و کار الکترونیکی	۱۵	راه اندازی کسب و کار نوآورانه
۷	کارآفرینی SYB	۱۶	توسعه کسب و کار نوآورانه
۸	مهارت‌های کارآفرینی	۱۷	بهبود کسب و کار نوآورانه
۹	مشاور ارشد تجاری سازی فناوری و نوآوری		

❖ مهارت آموزشی ویژه قابل اجرا در مرکز:

ردیف	عنوان مبحث	ردیف	عنوان مبحث
------	------------	------	------------

۱	رهبری	۲۲	زبان تجاری و بازرگانی
۲	مدل های پیشرفته کسب و کار	۲۳	کار آفرینی و نوآوری
۳	استراتژی های پیشرفته کسب و کار	۲۴	اقتصاد
۴	نوآوری در کسب و کار	۲۵	مدیریت استراتژیک برای کسب و کارهای کوچک و متوسط
۵	هوش کسب و کار	۲۶	اصول بازاریابی کار آفرینانه
۶	استراتژی های پیشرفته کسب و کار	۲۷	تحقیقات بازار و مدیریت فروش
۷	سازمان یادگیرنده	۲۸	تدوین کسب و کار (BP) و ارزیابی اقتصادی
۸	مدیریت سرمایه گذاری / تئوری بازی برای مدیران	۲۹	مدیریت تیم ها و منابع انسانی
۹	شبکه های کسب و کار	۳۰	رهبری حرفه ای کسب و کار
۱۰	کسب و کار بین المللی	۳۱	مدیریت استراتژیک
۱۱	بازاریابی دیجیتال / یا کسب و کارهای دیجیتال	۳۲	تجزیه و تحلیل کسب و کار
۱۲	مدیریت تبلیغات	۳۳	کار آفرینی سازمانی
۱۳	آینده پژوهی / یا پیش بینی بازار	۳۴	مدیر بازاریابی دیجیتال
۱۴	تحلیل مالی و بورس برای کسب و کارها	۳۵	برند سازی و تبلیغات حرفه ای
۱۵	حقوق کسب و کارها	۳۶	مدیریت منابع انسانی
۱۶	پرورش Coach حرفه ای	۳۷	مدیریت کسب و کار دیجیتال
۱۷	حقوق کسب و کار	۳۸	مدیر عامل حرفه ای
۱۸	مدیریت فروش	۳۹	مشاور حرفه ای کسب و کار
۱۹	اصول و فنون مذاکره	۴۰	مدیر بازرگانی حرفه ای
۲۰	زنجیره تامین و لجستیک	۴۱	پرورش مدیر استارتاپ
۲۱	مدیر فروش حرفه ای	۴۲	مدیریت پروژه های کار آفرینی

ج) نحوه تامین منابع مالی مرکز آموزش های کار آفرینی و مهارت های کسب و کار

با جلب مشارکت نهاد ها، تشکل ها، بخش های حقیقی و حقوقی (مانند آموزشگاههای فنی و حرفه ای آزاد)، بانک ها، صندوق ها، سازمان های عمومی غیردولتی و دولتی ، مراکز کاراییی و مشاوره شغلی، پارک های علم و فناوری و ظرفیت تفاهم نامه های ملی از جمله تفاهم نامه همکاری با دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران، سازمان ملی کارآفرینی ایران، معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بنیاد ملی تعاون و توسعه کارآفرینی زنان ایران و ... اجرای دوره ها در قالب مشارکتی نوع ۲ و ۳ و با استفاده از ظرفیت دستورالعمل ابلاغی بند (س) تبصره ۹ قانون بودجه سال ۹۸ و سایر مقررات و ضوابط سازمانی برگزار خواهد گردید.

ماده ۸- نظارت

به منظور پایش فعالیت ها و نظارت بر اجرای کامل مفاد این دستورالعمل دفتر راهبری اجرای آموزش به عنوان ناظر ستادی و معاون آموزش، پژوهش و برنامه ریزی ادارات کل آموزش فنی و حرفه ای به عنوان ناظر استانی تعیین می شوند. ناظر استانی موظف به تهیه گزارش منضم به چالش های اجرایی، تخلفات احتمالی و دستاوردهای موفق در پایان هر فصل و ارسال آن به ناظر ستادی می باشد. ناظر ستادی با جمع بندی گزارش های واصله از استان مراتب را به شورای سیاست گذاری سازمان منعکس و این شورا در خصوص موارد مشخص شده در گزارش، تصمیم سازی می کنند.

تبصره: روسای محترم «مراکز آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار» می توانند ارتباط فعالیت خود را با «دستورالعمل طرح کارآفرینی مهارت بنیان» به دو شکل زیر برقرار نمایند:

الف- بند ۱۲ از ماده ۶ این دستورالعمل (مشمولین طرح کار آفرینی مهارت بنیان جهت بهره برداری از خدمات آموزشی مراکز کسب و کار در اولویت قرار گیرند).

ب- افراد واجد شرایط که دوره های آمادگی شغلی و سایر دوره های لازم کسب و کار و کارآفرینی را طی نموده اند، می توانند به کارگاههای مشمول طرح کارآفرینی مهارت بنیان، معرفی گردند.